

"Naar een economisch en ecologisch duurzame garnalenvisserij"

Toespraak Minister Verburg | 02-06-2009

"Vanmorgen heb ik de garnalenvissers gesproken. We zijn samen aan het bekijken hoe ook zij als sector economisch en ecologisch duurzaam kunnen opereren. Ik wil met de sector en de natuurorganisaties een gezamenlijke Agenda voor economisch en ecologische duurzame garnalenvisserij opstellen. Ik ben bereid daar zonedig twee miljoen euro voor uit te trekken."

Speech van de minister van Natuur, Landbouw en Voedselkwaliteit (LNV), G. Verburg, bij de Waddentoogdag op 30 mei 2009 in Delfzijl.

Dames en heren,

Als wonder is de Waddenzee onbetwist. Uniek in zijn soort, vind ik, vindt u, en vinden - naar ik verwacht - ook de leden van het Werelderfgoedcomité van de UNESCO. Een theater van zand, zee, wind en water. Van leven, getijdenstroom, en bedrijvigheid, die vogels, vissers en toeristen mee- en wegbrengt. Met Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog, en Rottumeroog en -plaat als vaste, veranderlijke plekken.

Toch mogen we er nooit helemaal op vertrouwen dat dat vanzelf zo blijft. Eilanders weten dat. Zij en hun families verschaften zich er lang geleden een toekomst. Ze hebben daar enorme creativiteit bij nodig gehad. Ze konden immers niet altijd op contact met de wal rekenen. Maar ze verkenden de zee en de platen, ze legden dijken aan, zaaiden hun eigen zaad. Terschellingers benutten volgens de overlevering zelfs de aangespoelde zaden van cranberries...

Het is dan ook logisch dat vooral zij het meteen opmerken als er iets verandert. Voor ons is dat een extra reden om de toekomst samen met hen vorm te geven. Met de vissers, de natuurorganisaties, de lokale verantwoordelijken en de direct betrokkenen rondom de Waddenzee. Zelfs als het een lange marsroute wordt, of als emoties groot lijken. Samenwerken, dat zijn wij aan ons nationale wonder verplicht.

Een toogdag is een goede manier om veel aandacht en tijd aan de Wadden te geven. Vandaag voor mij alweer voor de derde keer. De eerste keer was ik in de Harmonie in Leeuwarden en vorig jaar in Willemsoord in Den Helder. Maar het kan en mag niet bij één geslaagde toogdag per jaar blijven... We moeten de handen uit de mouwen blijven steken. Het hele jaar door.

Mijn aanpak, en die van het kabinet, steunt op drie p's: people, planet en profit. Die waarden moeten samen gaan. Er moet balans zijn. Eilanders, ondernemers en toeristen moeten goed, gezond en veilig kunnen wonen, werken en recreëren. Zo veel als mogelijk met respect voor deze kwetsbare mariene omgeving. Het moet ook mogelijk zijn er een boterham te blijven verdienen. Innovatieve bedrijven verdienen een kans.

De balans kunnen we met twee middelen realiseren. Met praten en doen. Ik laat u dat graag zien met een korte update van drie van mijn dossiers: de werelderfgoednominatie, het natuurherstelprogramma en de mosselvisserij, die momenteel bezig is haar activiteiten duurzaam te maken.

Ik neem het natuurherstelprogramma en de mosselvisserij even samen. Mevrouw Cramer heeft zojuist een aantal projecten genoemd die in aanmerking komen voor ondersteuning uit het Waddenfonds. Daar zitten ook de projecten Mosselwad en Waddensleutels bij. Ik ben daar ontzettend blij mee. De mosselsector kan duurzaam voort en de natuur kan zich herstellen.

Dat is ook een prima aanvulling op de afspraken die ik in de herfst met natuurorganisaties en de mosselsector heb gemaakt. Daar zijn het zogeheten Convenant transitie mosselsector en het Natuurherstelprogramma Waddenzee en een Plan van Uitvoering uit gekomen. Een echte mijlpaal. En dan doel ik niet alleen naar de inhoud, maar ook op de bruggen die zijn gebouwd. We hebben heel stevig en intensief met elkaar gedebatteerd en naar elkaar geluisterd. Door te praten en te luisteren kun je begrip voor elkaars positie krijgen. Hierdoor is het mogelijk om de mosselzaadvissers weer mogelijk te maken. Zeker na de uitspraak van de Raad van State vorig jaar, is dat pure winst!

Praten kan verrassend veel oplossen. Soms blijken tegenstrijdige belangen ineens toch verenigbaar. Bij de verdere stappen betrek ik niet alleen de mosselsector en natuurorganisaties, maar ook de andere Wadgebruikers.

Maar ik wil u niet van de inhoud afleiden. Heel in het kort:

- * In 2020 moet de mosselzaadvissers in de Waddenzee los van de bodem plaatsvinden.
- * En stap één: de bodemberoerende visserij zal dit jaar 20% van de mosselbanken met rust laten.
- * Tussen nu en 2020 hanteren we gezamenlijke principes: stabiele zaadbanken die kans geven op de ontwikkeling van meerjarige mosselbanken, die goed zijn voor de biodiversiteit. En voldoen aan de Natura 2000 eisen voor de Waddenzee.
- * De mosselsector schakelt over naar moderne vangstmethoden. Er worden MZI's - natuurvriendelijke mosselzaadvanginstallaties- geplaatst.

Die MZI's zijn de afgelopen jaren op experimentele basis gebruikt. Dit jaar staan ze op sommige plaatsen boven bestaande mosselpercelen. Ik kijk op dit moment met alle gebruikers in het Waddengebied waar ze verder kunnen komen te staan.

Vanmorgen heb ik de garnalenvissers gesproken. We zijn samen aan het bekijken hoe ook zij als sector economisch en ecologisch duurzaam kunnen opereren. Overigens zijn zij op dat vlak al actief. Ze zijn bezig een MSC label te bemachtigen. Marine Stewardship Council staat voor duurzaam gevangen en verwerkt. Ik wil met de sector en de natuurorganisaties een gezamenlijke Agenda voor economisch en ecologische duurzame garnalenvisserij opstellen. Ik ben bereid daar zoonodig twee miljoen euro voor uit te trekken. Tel daar het project 'Verduurzaming garnalenvisserij' bij op, en u begrijpt dat wij hier meters kunnen maken.

We hebben afgesproken om stevig samen te werken bij het opstellen van het natuurherstelplan. Alles voor een duurzame Waddenzee en een duurzame visserij. Hierdoor creëren we een win-win-win-situatie: recreatie en ecologie en economie gaan hand in hand samen.

Het is verstandig om niet te geïsoleerd naar de mosselen- en de garnalensector te kijken. We moeten de visserij in de Waddenzee ook met een meer integrale blik kunnen bezien. Daarom is het goed een gezamenlijke visie duurzame visserij in de Waddenzee op te stellen. Waar alle visserijactiviteiten een plek in krijgen. Ik wil daar graag met alle partijen over praten. De Raad voor de Wadden stelt in haar advies dat je zo'n visie het beste regionaal kunt ontwikkelen. Gedeputeerde Hollenga zal deze regionale visie opstellen. Ik ondersteun dat proces van harte.

Met duurzame visserij kunnen we de Waddennatuur echt de ruimte geven voor herstel. Dat is ook de kern van het overkoepelend natuurherstelprogramma voor het natte wad. Dit programma is nadrukkelijk niet het zoveelste plan voor de Waddenzee. We gaan bestaande initiatieven bundelen en zoonodig versterken. Samen. Mijn departement kijkt momenteel met natuurorganisaties, het Regionaal College Waddengebied, VROM en V&W aan welke initiatieven we kunnen denken. Deze zomer wil ik dat graag met de andere gebruikers van het Wad bespreken. Zodat we een Rijke

Zee hebben, waar de natuur de ruimte krijgt en tegen een stootje kan. Ik verwacht dat wij het programma in oktober rond hebben.

Tot slot de werelderfgoednominatie. Volgende maand, eind juni, weten we of de champagneflessen open kunnen. Dan besluit het Werelderfgoedcomité in Sevilla over de nominaties. Een aantal van u heeft bijgedragen aan de evaluatiemissie. Het draagvlak en de toewijding hebben veel indruk gemaakt, daar kunt u ongetwijfeld over meepraten. Het dossier is dan ook zorgvuldig afgestemd met de belanghebbenden. U weet ook, dat we de nominatie hebben gebaseerd op bestaand beleid en bestaande wet- en regelgeving. Er komen dus geen extra regels bij. Zorgvuldigheid blijft onze troef, ongeacht of de Waddenzee nu wel of niet ingeschreven wordt op de werelderfgoedlijst!

Mochten we in de prijzen vallen, dan is er natuurlijk wereldwijd wel meer interesse voor dit gebied. Dat brengt ook kansen met zich mee. We moeten daar even zorgvuldig als altijd op inspelen. De UNESCO zal daar gezien het voortraject ook naar kijken.

Bij de thema's die ik heb genoemd gaan people, planet en profit steeds samen. Ik hoop, dat die elementen vandaag ook in de discussie terugkeren. Daar kunnen we volgend jaar maart ook weer stappen mee zetten. Dan vindt namelijk de trilaterale Waddenzeeconferentie plaats, op Sylt.

Ook hier heeft zich de afgelopen jaren een samenwerking ontwikkeld. Neem het idee voor een Waddenzeebestuur, oftewel de Wadden Sea Board. Met zo'n orgaan kunnen we nog efficiënter en slagvaardiger op ontwikkelingen reageren. Ik hoop dan ook dat een trilaterale Wadden Sea Board volgend jaar maart snel van start gaat. We moeten er wel voor zorgen dat het niet de zoveelste bal aan de kerstboom wordt, maar dit is een internationaal forum.

Het kan niet anders of de klimaatverandering staat in maart ook op de agenda. Nederland, Duitsland en Denemarken trekken daarin al samen op, met name bij het doen van onderzoek. Ik vind het belangrijk dat wij dit ook trilateraal blijven doen. Daarnaast hebben wij natuurlijk ons eigen Deltaprogramma waarmee we ook op de klimaatverandering inspelen. Staatssecretaris Huizinga zal u daar meer over vertellen.

Ik zal er op aandringen dat we tijdens de conferentie ook onze ervaringen met de Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water delen. Lopen we nog in de pas? Zijn er zaken waar de gebruiker van het Wad last van kan hebben? Kunnen we afspreken hoe daarmee om te gaan?

Maar ik hoor natuurlijk ook graag van u wat volgens u belangrijke punten zijn om te bespreken.

Dames en heren,

Er is een prima basis, maar we moeten er stevig aan trekken om resultaten te boeken. Ik noem dat de Waddenparadox; de omstandigheden veranderen voortdurend. De Wadden - natuur- en cultuurgebied, landbouwgebied en recreatiegebied tegelijk - dwingen ons steeds in actie te komen. We zullen dus steeds iets moeten doen om uiteindelijk het bijzondere en unieke karakter van dit gebied te behouden. We moeten, net als de eilandbewonders, waakzaam blijven, en actief en besluitvaardig. We hebben nog veel voor de boeg. Dat zie ik niet als een probleem, maar als een uitdaging voor ons allen. En we weten dat elke uitdaging ook kansen biedt. We nemen onze verantwoordelijkheid voor de uitdagingen en benutten graag de kansen die zij bieden. Dank u wel.